

Deze methode bestaat uit de volgende stappen:

1. Omrekenen aantallen getelde ganzen en zwanen naar graasdagen: vermenigvuldig maandgemiddelde met 240 (het aantal dagen per jaar waarover geteld wordt (september t.m april))
2. Omrekenen graasdagen per soort naar "Kolgansdagen": vermenigvuldig graasdagen per de graasfactor, die het verschil in voedselbehoefte per dag uitdrukt van de soort in vergelijking met van de Kolgans. De daarbij gehanteerde graasfactoren zijn gebaseerd op de BMR (Basal Metabolic Rate in Watt), waarmee de benodigde energie van een vogel wordt beschreven.
3. Bepalen aantal Kolgansdagen per hectare foerageergebied: delen totaal aantal Kolgansdagen door areaal bruto beschikbaar grasland en akkers.
4. Vergelijken aantallen met natuurlijk draagkracht. De gemiddelde draagkracht van agrarisch grasland in het rivierengebied bedraagt plusminus 1.700 gansdagen/ha per seizoen (Voslamber 2007, aangepast naar: Ebbinge & van der Gref 2004).

Soort	Gemiddelde over 2001-2005	Graasdagen per jaar (240 dagen)	Graasfactor t.o.v. de Kolgans	Kolgansdagen per seizoen
Kolgans	298,4	71.616	1,0	71.616
Grauwe Gans	76,4	18.336	1,4	25.670
Smient	80,9	19.416	0,5	9.708
Soepgans	12,0	2.880	1,4	4.032
Knobbelzwaan	5,0	1.200	3,2	3.840
Nijlgans	8,9	2.136	1,1	2.350
Kleine Zwaan	2,2	528	2,1	1.109
Brandgans	1,4	336	0,9	302
Grote Canadese Gans	0,3	72	1,7	122
Toendrarietgans	0,3	72	1,2	86
Wilde Zwaan	0,1	24	2,8	67
Indische Gans	0,1	24	1,2	29
Totaal				118.932

Tabel 2.4. Totaal aantal Kolgansdagen in omgeving plangebied, watervogeltelgebied RG3141. Op basis van de maandelijkse watervogeltellingen september – april 2001-2005. Omrekening naar aantal Kolgansdagen op basis graasfactor (naar Voslamber 2007) en uitgaande van 240 dagen per seizoen (maanden september t/m april).

Uitgaande van een bruto beschikbaarheid van 103 hectare (bepaald met Google Earth) binnen het hele telgebied aan agrarische graslanden en akkers is de relatieve dichtheid in de uiterwaard bijna 1.155 Kolgansdagen per hectare per jaar.

Uit tabel 2.4 blijkt dat er het telgebied met name van belang is als foerageergebied voor de Kolgans, Grauwe gans en Smient. Samen nemen deze drie soorten bijna 94% van het aantal vogels én bijna 90% van begrazingsdruk voor hun rekening.

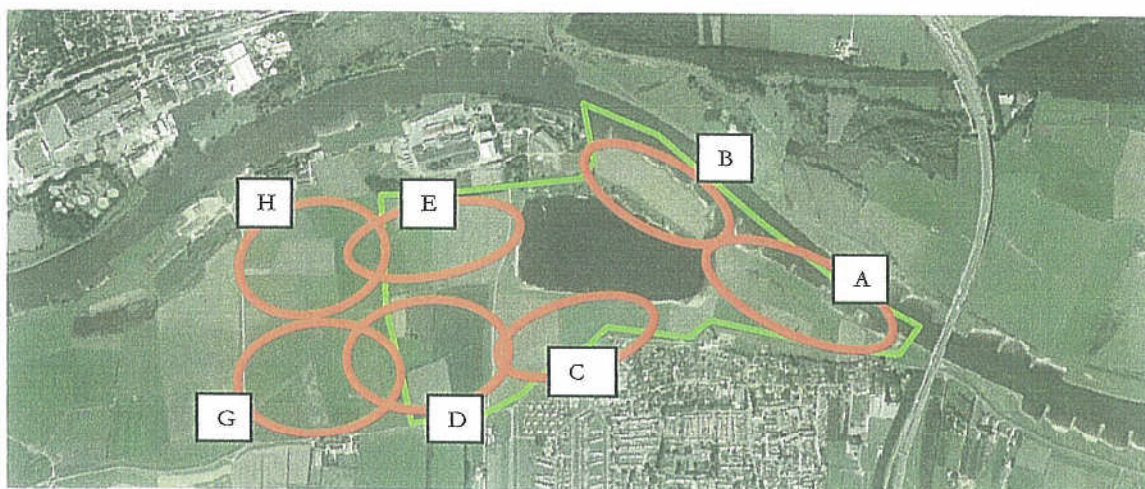
Telling terreingebruik winter 2008/2009

De hierboven gebruikte methode geeft waarschijnlijk een overschatting omdat in de maandelijkse tellingen zowel grazende als op het water rustende ganzen, smienten en zwanen worden geteld. In bovenstaande som zijn alle waarnemingen toegerekend als foeragerend binnen het telgebied. Om meer inzicht te krijgen in het aandeel werkelijk gras-etende vogels en in de gebruikte percelen binnen het plangebied is in de winter 2008/2009 door Aart Lagerwerf ook de ruimtelijke spreiding van de grazende vogels vastgelegd.

De resultaten:

- **18 oktober 2008:** 11 Kolgans, 271 Grauwe gans en 53 overige ganzen aanwezig in uiterwaard.
 - o Niet vastgelegd is in welke deelgebieden de ganzen verbleven.
 - o Op de plas 25 Smienten.

- 3 november 2008: ruim 1.150 Kolganzen, 1.060 Grauwe ganzen en 52 overige ganzen.
 - o Grauwe ganzen vooral in C (900) en in kleinere groepen in A (60) en D (100)
 - o Meeste Kolganzen in D (1.100) en kleine groep in C (50)
 - o Op de plas 60 Smienten
- 1 december 2008: Slechts 22 Grauwe ganzen en 9 overige ganzen aanwezig.
 - o Alle grauwe ganzen in deelgebied C
 - o Een kleine groep Smienten (60) op de plas.
- 13 december 2008: Een groep van 600 Kolganzen en een kleine groep Grauwe ganzen (150).
 - o Grauwe gans wederom in deelgebied C (150)
 - o Alle Kolganzen (600) op perceel E
 - o Geen Smienten meer op de plas.
- 1 januari 2009: Geen ganzen en eenden vanwege vorstperiode. Binnendijs 1.100 Kolganzen.
- 18 januari 2009: 151 Grauwe ganzen, ruim 750 Kolganzen en 30 overige ganzen aanwezig.
 - o Grauwe gans voornamelijk in E (125), kleinere groepjes in C (6) en D (20).
 - o Kolganzen in hoofdzaak in D (750), enkele dieren tussen Grauwe ganzen in E (5).

Uit de gegevens kunnen de volgende conclusies worden opgemaakt:

- De Grauwe gans foerageert in middelgrote groepen in het dijkvoorland op relatief korte afstand van de plas (met name deelgebied C en in mindere mate deelgebieden D en E).
- De Kolgans foerageerde in de winter 2008/2009 met name in deelgebied D en in mindere mate in deelgebied E. Dit resultaat wijkt af met de resultaten uit eerdere jaren, waaruit het beeld was dat met name in deelgebied E gevoerageerd werd.
- In deelgebieden H en G werden opvallenderwijs géén foeragerende ganzen waargenomen. Mogelijk hangt dat samen met een actief verjagingsbeleid door de betreffende eigenaar.
- De oeverzones A en B zijn voor grazende wintergasten van ondergeschikt belang.
- De Smient werd alleen op de plas in lage aantallen in het begin van het seizoen waargenomen.

De totale graasdruk in de uiterwaarden kan op basis van deze gegevens als volgt worden benaderd:

- Het totaal aantal kolgansdagen in de getelde periode oktober – januari is met 86.000 in verhouding met het gemiddelde over de jaren 2001-2005 (plusminus 120.000, tabel 2.4).
- Perceel D nam in 2008-2009 ongeveer 50% van de getelde foerageerdagen voor haar rekening (43.400). Indien deze verdeling representatief is het hele seizoen komt dat neer op bijna 3.000 kolgansdagen per hectare (15 ha).
- Perceel C doet ruim 1/3 deel bij aan de draagkracht (31.300 kolgansdagen, = ruim 2.000 kolgansdagen per hectare, 15 ha).
- Perceel E leverde een 1/7 bijdrage (12.200 kolgansdagen, eveneens plusminus 15 ha).
- De overige percelen waren, naar de tellingen laten aanzien, in het geheel niet van betekenis.

2.5 Zoogdieren

Uit het plangebied zijn geen gegevens bekend over het voorkomen van (beschermde) zoogdieren bij het Natuurloket. Gezien de terreingesteldheid en habitatgeschiktheid van het plangebied kan echter met zekerheid gesteld worden dat beleidsmatig belangwekkende soorten als Das, Boommarter, Bever etc. ontbreken. Grote zoogdieren (Ree, Wild zwijn) zullen niet aanwezig zijn. Het plangebied maakt met zekerheid deel uit van het foerageergebied van Vleermuizen. Geschikte winter- en/of zomerverblijven zijn in het te ontgraven deel van het plangebied niet aanwezig, maar zeer waarschijnlijk wel in de directe (bebouwde) omgeving (steenfabrieksterreinen, Heteren).

2.6 Amfibieën en reptielen

De website Groen Atlas van de provincie Gelderland (12 februari 2006) beperkt zich tot gegevens over de Knoflookpad (komt niet voor) en een waarderingskaart voor reptielen (de uiterwaard is). In de databestanden van RAVON (Herder 2007) zijn uit de kilometerhokken waarbinnen het plangebied ligt 32 recente waarnemingen bekend van uit de periode 1991 – 2005. In het plangebied blijken de Gewone Pad, Kleine Watersalamander, Bruine Kikker, Bastaardkikker (inclusief groene kikker onbepaald) én de Rugstreeppad voor te komen. Deze soorten komen in Nederland algemeen voor en worden thans niet bedreigd. De eerste vier soorten opgenomen in tabel 1 van de Flora- en faunawet.

De Rugstreeppad is op Europese schaal zeldzaam en streng beschermd middels de Europese Habitatrichtlijn (staat in bijlage 4) en de Conventie van Bern (staat in bijlage 2). De soort is daarom in Nederland als strikt beschermd (tabel 3) aangewezen. De Rugstreeppad komt algemeen voor in het rivierengebied, de duinen en laag-Nederland. De Rugstreeppad staat bekend als een pioniersoort. Ze zijn zeer mobiel en kunnen grote afstanden afleggen. De soort duikt regelmatig op bij bouwterreinen en pas opgespoten gronden.

Uit historische gegevens van RAVON blijkt dat in het plangebied in het verleden Kamsalamander is waargenomen. De laatste waarnemingen dateren uit 1981. Locaties: 179.2 – 441.5 en 180.4 – 441.6. Gezien deze gegevens uit het verleden is het voorkomen van de Kamsalamander in het plangebied niet uit te sluiten.

2.7 Vissen

Uit het plangebied zijn uit de periode 1991 – 2005 waarnemingen bekend van 6 algemene en 2 bijzondere vissoorten.

- Baars, Snoek, Tiendoornige Stekelbaars, Driedoornige Stekelbaars, Rietvoorn en Zeelt komen in Nederland algemeen voor, zijn niet beschermd en hebben geen bijzondere status.
- De Kroeskarper staat op de rode lijst als kwetsbaar, maar is niet beschermd. Stilstaande tot langzaam stromende wateren met rijke vegetatie horen tot het voorkeursleefgebied van deze soort. Daarnaast komen ze voor in smalle en ondiepe sloten, mits de dieren kunnen wegtrekken naar dieper water met zachte bodems. De soort is goed bestand tegen extreme milieuomstandigheden, zoals een laag zuurstofgehalte, een lage zuurgraad of zeer hoge watertemperaturen.
- De Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) zoekt 's nachts naar voedsel (kleine diertjes en detritus) in en op de bodem. Overdag verschuilen ze zich in de modder. Kleine modderkruipers komen in een groot aantal watertypen voor, zoals sloten, beekjes en meren, verspreid over heel Nederland. De soort ondervindt geen bedreigingen in Nederland voor wat betreft zijn overleving. De soort is beschermd (tabel 2) omdat de soort in grote delen van Europa zeldzaam is.

In aangrenzende km-hokken zijn ook nog recente waarnemingen van de beschermde soorten Grote modderkruiper (tabel 3) en Rivierdonderpad (tabel 2). Het voorkomen van deze soorten in het plangebied kan dan ook niet worden uitgesloten.

- De Grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*) is een typische bewoner van stilstaand tot langzaam stromende wateren, waaronder poldersloten. Een dikke modderlaag is nodig als schuilplaats voor overdag, maar ook droge periodes en de winter kunnen hier ingegraven overbrugd worden. Voor het paaïen gaat de voorkeur uit naar rijkelijk begroeide wateren. Landelijk is er een gestage achteruitgang van deze soort vastgesteld.
- De Rivierdonderpad is een kleine bodembewonende vis van ondiepe, stromende beken, grindachtige oevers en stenige beddingen van grote rivieren. De Rivierdonderpad is vooral 's nachts actief en zit overdag onder en tussen de stenen verborgen. De soort is erg honkvast. Migratie vindt alleen plaats als er in de directe leefomgeving geen geschikte paaïplaats (meer) voorhanden is. Biotoopeisen zijn koel, zuurstofrijk water en een ruim aanbod aan schuilplaatsen in een structuurrijke, gevarieerde omgeving met veel prooidieren. De rivierdonderpad zwemt nooit in open water en zelfs kleine stuwtjes vormen een onneembare hindernis.

2.8 Dagvlinders

In de periode 2002 t/m 2005 zijn uit de kilometervakken waarbinnen het plangebied is gelegen, 17 meldingen van in totaal 8 vlindersoorten opgenomen in de databanken van de Vlinderstichting (zie rapport Groenendijk (2007) in de bijlagen van deze natuurtoets. Daarmee is het gebied spaarzaam onderzocht.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	2002-2005	1995
Argusvlinder	<i>Lasiommata megera</i>	1	
Atalanta	<i>Vanessa atalanta</i>	3	
Distelvlinder	<i>Vanessa cardui</i>	2	
Bruin blauwtje	<i>Aricia agestis</i>	2	
Icarusblauwtje	<i>Polyommatus icarus</i>	1	
Klein geaderd witje	<i>Pieris napi</i>	2	
Klein koolwitje	<i>Pieris rapae</i>	2	
Kleine vos	<i>Aglais urticae</i>	2	
Rouwmantel	<i>Nymphalis antiopa</i>		1

Tabel 2.8. Aantal meldingen van vlinders in omgeving plangebied in de periode 2002-2005 en 1995. Bron: databank Vlinderstichting, Groenendijk, 2007.

Géén van deze recent waargenomen soorten is wettelijk beschermd. Met uitzondering van het Bruin blauwtje (*Aricia agestis*) zijn alle waargenomen soorten momenteel niet bedreigd. Het Bruin Blauwtje (2 meldingen uit 2002 en 2005 met in totaal 6 exemplaren) is als kwetsbaar (2C) opgenomen op de Rode Lijst van dagvlinders (1995). Het is een in Nederland vrij schaarse standvlinder van droge, zandige, schrale, zonnige kruidenrijke graslanden. In het rivierengebied is de soort op veel plaatsen verdwenen en komt de soort alleen in het oostelijke deel (Gelderse Poort, Nederrijn) nog regelmatig voor op rivierdijken en zandige rivierduintjes. De waardplanten zijn verschillende soorten uit de Ooievaarsbekfamilie, met name Kleine Ooievaarsbek en de Gewone Reigersbek (Bos e.a. 2006).

Uit 1995 is één losse waarneming bekend van de beschermde Rouwmantel (*Nymphalis antiopa*). De Rouwmantel is sinds 1964 als standvlinder verdwenen en wordt sindsdien incidenteel zwerfend waargenomen (enkele waarnemingen per jaar). In 1995 was evenwel sprake van een invasie, met in totaal meer dan 1.600 meldingen. De waardplanten van deze grote vlinder die grote afstanden kan afleggen zijn wilgen. De vlinders voeden zich met rottend fruit en sap van bloedende bomen.

2.9 Overige insecten en andere ongewervelden

Uit het plangebied zijn geen gegevens bekend over het voorkomen van andere beschermde insecten, ongewervelden en overige beschermde diersoorten.

Van de duizenden soorten insecten en ongewervelden is slechts een zeer klein aantal soorten beschermd. Het betreft grotendeels zeldzame tot zéér zeldzame soorten, met een zeer specifieke habitatvoorkeur en een zeer lokaal voorkomen in Nederland.

Gezien de terreingesteldheid en habitatgeschiktheid zal slechts een klein aantal beschermde libellensoorten, gezien hun habitateisen, incidenteel in het plangebied voor kunnen komen (Oeverlibel, Gaffellibel, Sierlijke witsnuitlibel). Er zijn van deze soorten géén waarnemingen bekend uit het plangebied.

Gezien de ecologie van deze soorten kan met zekerheid gesteld worden dat het plangebied voor géén van de beschermende insecten, kreeftachtigen en weekdieren van betekenis is.

3 Toetsing Natuurbeschermingswet

De geplande ontgronding vindt plaats binnen het Natura-2000 gebied Nederrijn. Omdat denkbaar is dat het project invloed heeft op het realiseren van de instandhoudingsdoelen dient beoordeeld te worden of een vergunning krachtens de vernieuwde Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) nodig is en of deze verleend zou kunnen worden. Centraal in deze beoordeling staat de vraag of het project (alleen dan wel in combinatie met andere projecten) een significant negatief effect kan hebben op het realiseren van een of meer van de instandhoudingsdoelen. De nieuwe natuurwaarden die het project op zal leveren worden in deze beoordeling meegewogen.

3.1 Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Nederrijn

Voor de voorliggende toetsing is relevant dat beide aanwijzingen voor de Natura 2000-gebieden in momenteel geactualiseerd worden, waarbij de instandhoudingsdoelen én de begrenzing opnieuw worden vastgelegd. Op het moment van samenstelling van deze rapportage (2009) gelden de instandhoudingsdoelen zoals opgenomen in het Ontwerpbesluit Uiterwaarden Neder-Rijn (Ministerie LNV, 2009). De in dit ontwerpbesluit opgenomen worden in deze natuurtoets als uitgangspunt genomen. Een overzichtstabel met instandhoudingsdoelen is opgenomen in bijlage 5 van dit rapport.

Natura 2000-gebied Nederrijn

Het plangebied valt geheel binnen de speciale beschermingszone Nederrijn. De kernopgave voor dit Natura 2000-gebied richt zich op het herstel van typische graslanden van matig voedselrijke, laag frequent overstroomde uiterwaarden (glanshaver- en vossenstaarthooilanden) én op het behoud van voldoende slaapplekken- en foerageerterrein voor overwinterende ganzen, kleine en wilde zwanen en smienten.

Voor de eerste opgave is binnen het Natura-2000 gebied de Amerongse Bovenpolder aangewezen onder de Habitatrichtlijn. Het plangebied en omgeving is alleen aangewezen onder de Vogelrichtlijn.

3.2 Afweging van de effecten

Voor elk van de instandhoudingsdoelen is de afweging gemaakt of er sprake is van effecten op de betreffende soorten en habitats en zo ja of er sprake zou kunnen zijn van een significant effect op de stand van de populatie binnen het Natura-2000 gebied.

Daarin zijn per instandhoudingsdoel vijf conclusies mogelijk:

- **Positief effect** Het project draagt bij het aan het realiseren van het instandhoudingsdoel.
- **Geen effect** Het project draagt niet bij, en doet niets af aan het realiseren van het instandhoudingsdoel. Een negatief effect kan met zekerheid uitgesloten worden.
- **Gering negatief effect** Er treedt weliswaar een negatief effect op, maar dit effect heeft met zekerheid bij voorbaat géén effect op de stand van de populatie.
- **Relevant negatief effect** Er treedt een negatief effect op waarvan het in eerste instantie denkbaar is dat dit een significant effect zou kunnen hebben op de stand van de populatie. Dit effect dient nader onderzocht te worden (zo mogelijk kwantitatief) om te kunnen beoordelen of het project al dan niet vergunbaar is.
- **Significant negatief effect** Reeds op voorhand kan met zekerheid worden gesteld dat de stand van de populatie significant negatief wordt beïnvloed. Om het project door te kunnen zetten zal de omvang van de effecten nader onderzocht moeten worden.

Deze effectbeoordeling is uitgewerkt in een tabel die is opgenomen in bijlage 5 bij dit rapport. In dit hoofdstuk wordt de hoofdlijnen en conclusies weergegeven

3.3 Positieve effecten

Het initiatief levert op diverse fronten een positieve bijdrage aan de instandhoudingsdoelen van het de Natura-2000 gebied Nederrijn:

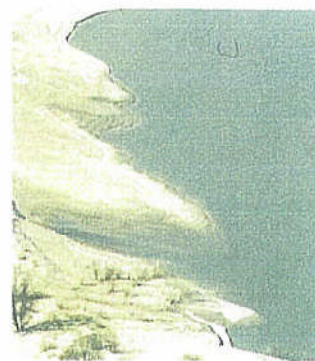
- De plannen dragen bij aan de algemene doelstelling om de biologische diversiteit te verbeteren.
- De plannen leiden tot een vergroting van het areaal slikkige rivieroever met 1 to 2 hectares.
- Op het steenfabrieksterrein is de ontwikkeling van een klein oppervlak (circa 1 ha) hardhoutooibos voorzien. Het plan draagt daarmee bij aan de uitbreidingsopgave voor de oppervlakte droge gemengde hardhoutbossen langs grote rivieren.
- De plannen leiden tot een vergroting van de draagkracht van de Nederrijn voor op open water foeragerende pleisterende en overwinterende watervogels (Fuut, Aalscholver, Krakeend, Pijlstaart, Slobeend, Tafeleend, Kuifeend, Nonnetje, Meerkoet).

Bijdrage aan algemene doelen

De plannen vinden plaats op agrarisch gebied met actueel zeer lage biologische diversiteit. Als gevolg van de plannen ontstaat een netto toename van het areaal natuurlijke riviergebonden oeverhabitats en netto verbetering van vestigingskansen voor riviergebonden soorten. Doordat de rivierinvloed op de oeverzones toeneemt, als gevolg van verlaging van de overstromingsdrempels ontstaat meer ontwikkelingsruimte voor natuurlijke processen en kenmerken.

Vergroting van het areaal zandige en slikkige rivieroever

De oeverinrichting van de zandplas is, met name langs de westzijde van de plas gericht op het benutten van de rivier- en winddynamiek voor het duurzaam instandhouden van enkele hectares (1 à 2) zandige en slikkige oevers.

Vergroting van het areaal hardhoutooibos

Grenzend aan het steenfabrieksterrein is de ontwikkeling van een klein oppervlak (circa 1 ha) hardhoutooibos voorzien. De bodem en hoogteligging zijn zeer geschikt. Op het terrein en in de directe omgeving komen reeds veel hardhoutooibos soorten (Zomereik, Es, Sleedoorn, Meidoorn, Ruwe iep, Rode kornoelje) voor. Het aan te leggen ooibos zal als hardhout gekwalificeerd kunnen worden. Om een succesvolle ontwikkeling te bereiken wil de initiatiefnemer het bos inplanten en met rasters beschermen tegen begrazing.

Grotere betekenis voor overwinterende watervogels

Het initiatief leidt tot een aanzienlijke toename aan ondiep water en meer oeverzones dan de huidige plas. Daarmee worden zowel de foerageermogelijkheden op vis en ondergedoken watervegetaties als de beschutting en dekking aanzienlijk vergroot ten opzichte van de huidige situatie.

Overwinterende watervogels als Pijlstaart, Slobeend, Tafeleend, Krakeend, Kuifeend, Meerkoet en typische viseters als Nonnetje, Fuut en Aalscholver zullen daar in positieve zin op kunnen reageren.

3.4 Geen effecten

Op de overige algemene doelen en habitattypen, de complementaire doelsoorten, broedvogels en de pleisterende Wulp en Grutto heeft het voorgestelde project géén effecten. Het project heeft geen noemenswaardige positieve noch negatieve effecten op de realisatie van de betreffende

instandhoudingsdoelen. Zie de scoringstabel in bijlage 5 voor een onderbouwing van de effectbeoordeling.

Een groot deel van de instandhoudingsdoelen ondervindt geen negatieve effecten omdat de betreffende habitats en soorten niet voorkomen binnen het plangebied:

- Glanshaverhooilanden (Habitatype H6510, subtype A) komen niet voor. Er gaan geen potentiële groeiplaatsen verloren.
- De vissen Zeeprik, Rivierprik en Grote modderkruiper komen niet voor binnen het plangebied.
- De Kamsalamander ontbreekt. Er gaan geen ontwikkelingskansen verloren.
- Porseleinhoen, Kwartelkoning, IJsvogel en Oeverzwaluw ontbreken als broedvogel op de te in te richten terreinen.
- Het plangebied is niet van betekenis als vaste, noch als incidentele pleisterplaats voor de Grutto en Wulp (niet broedvogels). Potentiële pleistermogelijkheden worden door plannen behouden, zo niet verbeterd.

3.5 Geringe, niet-significante effecten

De plannen leiden voor een vijftal niet-broedvogels – te weten Kievit, Kleine zwaan, Kolgans, Grauwe gans en Smient – tot een afname van het (potentieel) foerageergebied. Gezien de beschikbare draagkracht van de Nederrijn als geheel dit als zodanig negatieve effect nauwelijks meetbare gevolgen hebben. De effecten op deze soorten zijn derhalve als niet-significant te beoordelen.

Geringe effecten op Kievit

Omdat de plannen beslag leggen op graslanden is het denkbaar dat het gebied minder geschikt wordt als tijdelijke pleisterplaats voor groepen Kievit in het winterhalfjaar. Mocht dit effect optreden, dan is dit om meerdere redenen als niet-significant te beoordelen voor het bereiken van het instandhoudingsdoel.

- De actuele betekenis van het plangebied als pleistergebied van de Kievit is reeds tamelijk gering. Met een maandgemiddelde van 68 vogels (variërend tussen 1 en 292) over wintermaanden 2000-2005 is de relatieve bijdrage van het plangebied aan het instandhoudingsdoel (gemiddeld 1.400 vogels) relatief gering.
- Het plangebied is géén bestendig pleistergebied. (Een bestendig pleistergebied is een gebied waar de Kievit jaarlijks en in grote aantallen foerageert). Het plangebied wordt slechts incidenteel benut als pleistergebied door grotere groepen (1.240). In menig jaar liggen de seizoensmaxima aanzienlijk lager (18, 130).
- Ook tijdens en na de herinrichting blijven grote delen bruikbaar als incidentele pleisterplaats voor de Kievit.

Door het toekomstige natuurgerichte beheer van de deelgebieden A en B, beide direct grenzend aan de rivier, is te verwachten dat deze gebieden in betekenis kunnen winnen als pleistergebied voor de Kievit. Ook de nieuwe zandige oeverzones aan de westzijde van de zandwinput zouden van betekenis kunnen blijken als pleisterplaats voor de Kievit. De betekenis van de uiterwaard als pleisterplaats zal zeker niet geheel verloren gaan. Denkbaar is zelfs dat het gebied wint aan betekenis voor pleisterende Kievitten.

Geringe effecten op grazende wintervogels

Voor grazende wintergasten, de Kleine Zwaan, Kolgans, Grauwe gans en de Smient, leidt het project tot een afname van het (potentieel) foerageergebied. De betekenis van het gebied als slaap- en rustplaats voor deze soorten blijft behouden en zal waarschijnlijk toenemen (Van der Jeugd & Deuzeman, 2006).

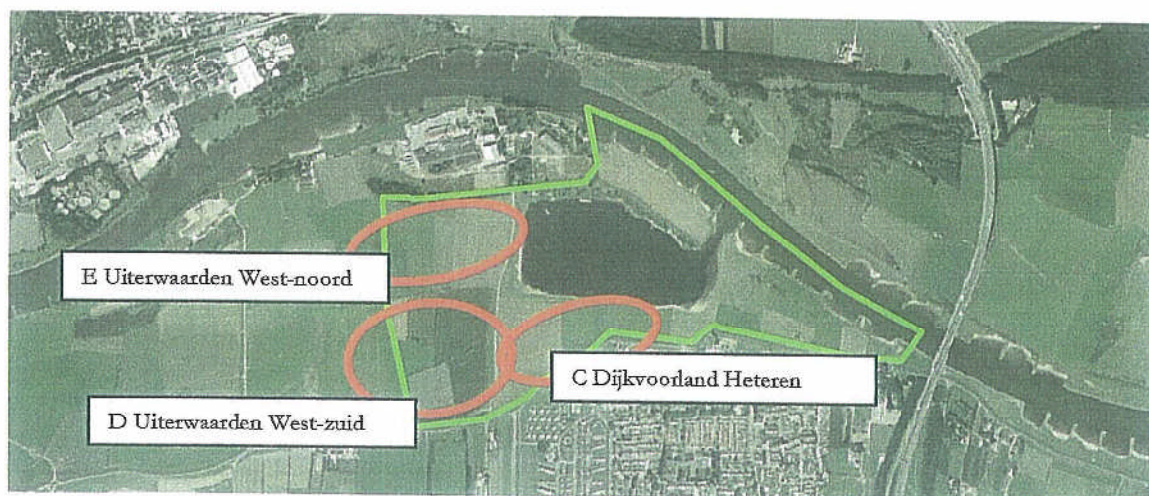
In onderstaande tabel 3.1 is aangegeven dat de betekenis van de uiterwaard bij Heteren met name voor de Kolgans, Grauwe gans en Kleine zwaan relatief groot is. Uit bovenstaande tabel blijkt dat het plangebied actueel rond de 6 à 7% herbergt van de totaal te handhaven populaties. De betekenis voor de Smient is met 2% geringer.

Soort	Graasdagen/jaar geteld binnen telgebied Heteren	Instandhoudingsdoel Nederrijn in graasdagen/jaar	Aandeel telgebied Heteren aan de instand te houden populatie langs de Nederrijn
Kleine zwaan	528	7.305	7,2%
Kolgans	71.616	1.059.225	6,8%
Grauwe gans	18.336	321.420	5,7%
Smient	19.416	876.660	2,2%
Totaal	109.896		

Tabel 3.1 Actuele bijdrage van het plangebied aan de instandhoudingsdoelen.
Gemiddeld aantal geteld per jaar over de periode 2001-2005 (zie tabel 2.4) als aandeel van de instandhoudingsdoelen, uitgedrukt in graasdagen per jaar (seizoensgemiddelde over 365,25 dagen).

Het project leidt als zodanig tot een afname van 40 ha potentieel foerageergebied voor grazende wintervogels. Dat is 40% van de thans aanwezige 103 ha voor ganzen bruto beschikbare graslanden en akkers.

- C. Dijkvoorland Heteren (10 ha). Deze thans regulier gebruikte graslanden aan de dijkvoet ter hoogte van Heteren zijn in het verleden ontgrond en geëgaliseerd. De huidige voedselrijke graslanden worden door een lage graskade gescheiden van de zandplas. Het plan voorziet in gedeeltelijke vergraving (± 5 ha) van deze zone en eindinrichting als structuurrijke recreatieoever.
- D. Uiterwaarden West-zuid. Akkerland (maïs) en agrarische graslanden ten westen van toegangsweg naar steenfabriek (15 ha). Het betreft de percelen tussen de dijk en de centrale kade. Op perceelsranden staan thans meidoorn en enkele opschietende wilgen. Centraal in gebied ligt een met ruigte en wilgen omgeven 'kolk'. In het initiatief wordt voorgesteld het oostelijk deel van dit plan te ontgraven en de kolk en beplanting te betrekken in de oeverzone van de nieuwe plas (± 15 ha)
- E. Uiterwaarden West-noord. Vlakke akker- en graslanden tussen steenfabrieksterrein en de centrale kade (met knotwilgen, ruigte en opgaande beplanting) ten westen van huidige toegangsweg naar steenfabriek. Het voorstel voorziet in een ontzanding van een groot deel van deze percelen (± 15 ha).

Van deze percelen hebben de open, voedselrijke agrarisch deelgebieden D en E thans de grootste betekenis als foerageergebied. Dijkvoorland C is met name voor Grauwe ganzen van belang, ondanks verkeer op de dijk én frequent bezoek door wandelaars met honden.